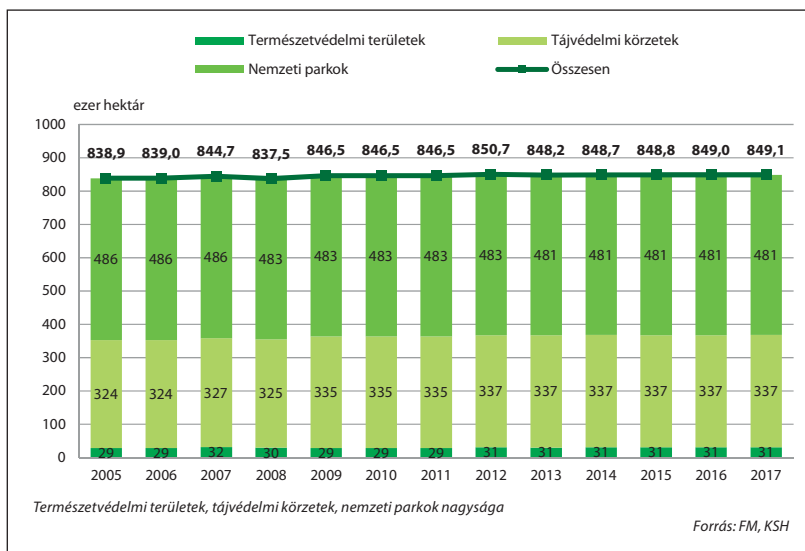

F.2.4. Az országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett területek nagysága

Magyarországon három típusú védett területet különböztet meg a törvény, a nemzeti parkot, a tájvédelmi körzetet és a természetvédelmi területet. A nemzeti parkok hazánk jellemző védett értékeit foglalják magukba, míg a természetvédelmi terület és a tájvédelmi körzet 1-1 fontos természeti érték megőrzésére szolgáló kisebb vagy nagyobb tájegység. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 4. §-ának b), c) és d) pontjai szerint természeti terület valamennyi olyan földterület, amelyet elsősorban természetes vagy természetközeli állapotok jellemeznek, azaz az emberi beavatkozás minimális, és az okszerűsége korlátozódik. A természeti területek kiemelt oltalma a törvény erejénél fogva vagy egyedi jogszabállyal történő intézkedéssel jön létre. Nemzetközi (vagy közösségi) jelentőségű kategóriát képeznek az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 területek. Nemzetközi minősítésű területek a nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek (ramsari területek), az Európa Diplomával kitéüntetett területek, a bioszféra-rezervátumok, a geoparkok, a világörökségi területek és a csillagoségbolt-parkok, ez utóbbiak főként a városi fényszennyezéstől távoli területek.

Hazánk az EU által létrehozott Natura 2000 hálózat része, amely egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, ahol a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelme valósul meg, és amelyen keresztül az ökológiai sokféleség megővését biztosítják. A hálózat megléte önmagában garancia arra, hogy ezek a védett területek a jövőben is védettek maradnak, továbbá állandó monitoringtevékenységgel fenn kell tartani a területek ökológiai minőségét is.

Az adatsorból megállapítható, hogy Magyarországon a háromból egyik kategóriában sincs jelentős (2015-ről 2016-ra pedig semennyi) változás az EU-csatlakozás óta, Magyarország területének közel 10%-a védett természeti terület, valamint 21%-a Natura 2000 terület, illetve – az átfedések eredményeképpen – összesen több mint 22%-a természetvédelmi oltalom alatt áll. Amikor hazánk az EU tagja lett, a Natura 2000 területek, amelyeket az EU madárvédelmi és élőhelyvédelmi irányelvei alapján jelöltek ki, kiterjedtek Magyarországra is, és az eddigi 6 biogeográfiai régió kiegészült a Pannon régióval, amelynek területe a Kárpát-medence, túlnyomó része pedig Magyarország

területére esik. A csak itt található ökoszisztémák, az ún. pannonikumok védelme fontos feladat.

A biodiverzitás fenntartása, esetenként növelése, illetve olyan fajok, élőhelyek védelme, fokozott figyelemmel kísérése, amelyek az EU-ban már védettek, de nálunk még nem – mert egyelőre nem csökkent az egyedszám egy kritikus szint alá, vagy elegendő területen létezik egy adott ökoszisztéma –, kiemelt feladat. A hazai természetvédelem szakhatóságai és illetékesei ezt jelenleg is megfelelő módon kezelik. A Natura 2000 területeken történő gazdálkodás bizonyos engedélyek birtokában lehetséges, itt különösen figyelni kell a mezőgazdasági műveleteket, hogy a védett területen csak az elvárt minimális beavatkozás történjen meg, illetve a területen ne sérüljön a speciális oltalmat élvező flóra és fauna.

Összességében a döntéshozók és az állami szereplők, valamint a természetvédelmi szakemberek részéről már most is fennálló együttműködés erősítése szükséges, továbbá olyan környezetvédelmi és agrárpolitika, amely egységesen kezeli az ország védett és nem védett területeit, törekszik a biodiverzitás fenntartására, azaz előnyben részesíti azokat az agrárinnovációkat, amelyek a mozaikos tájszerkezettel, a vegyes gazdálkodással, az agrár-erdészeti rendszerekkel növelik a táj alkalmazkodóképességét, és magasabb ökológiai minőség kialakulását teszik lehetővé a kultúrtájakon is. Ezen megoldások egységbe foglalása, a jogszabályi környezet kialakítása, ezen szabályok alkalmazása egyaránt egy előre átgondolt rendszer keretében kell történjen, így alakítható ki egy olyan komplex szemlélet, amelyben a természeti értékek fennmaradhatnak.

A védett területek nagyságában nem történt elmozdulás az EU-csatlakozás óta, az ország területének 1/5-e védelem alatt áll. A kedvező helyzet komplexebb szemlélettel javítható.